

Nemůže proto požadovati žalobkyně cenu, kterou by nyní po 5 letech sudy ty měly. Na motivu pojetí ceny do faktury, zda se tak stalo jen k vůli pořádku, jak žalobkyně tvrdí, čili nic, nezáleží; rozhodným jest, že cena sudů byla žalovanému ve faktuře zaúčtována, jak nesporno, a že z doložky fakturní vyplývalo, že po uplynutí stanovené lhůty nemusí žalobkyně od něho více sudy přijati, nýbrž toliko jich cenu, která zajisté jen k tomu cíli byla ve faktuře vyznačena, by věděl žalovaný, co musí po případě za sudy zaplatiti.

### Čís. 2727.

**Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).**

**Pohnutka, z jaké došlo ku propuštění zaměstnance, při němž mu zaměstnavatel přiznal pensí, jest nerozhodna.**

**Stačí (§ 9) po případě potvrzení berního úřadu, že platební rozkaz o výši daně z příjmů dosud vydán nebyl; lhotejně, zda bude vydán později čili nic. Osobním příjmem zaměstnancovým není příjem z nájemného, jenž ani nestačí k úhradě daní, oprav atd.**

(Rozh. ze dne 13. června 1923, Rv II 55/23.)

Žalovce byl od svého 17. roku zaměstnán po 32 let na velkém majetku pozemkovém u různých zaměstnavatelů, posléze jako ředitel panství u žalovaného. V roce 1920 musel pro chorobu služby zanechat a bylo mu pak žalovaným vypláceno výslužné ročních 2400 Kč. Žalobě, domáhající se přiznání zaopatřovacích požitků dle skupiny II. tabely, vyhověl procesní soud první stolice potud, že přiznal žalobci za zbytek r. 1920 2655 Kč, za rok 1921 celkem 5269 Kč 59 h s příslušnými úroky, za dobu pak od 1. ledna 1922 2164 Kč 50 h v měsíčních splátkách předem (vše to již po srážce pense 2400 Kč ročně, žalovaným vyplácené). Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaného, odvolání žalobcovu však vyhověl a přiznal mu za léta 1920 a 1921 8955 Kč, počínajíc pak 1. lednem 1922 5587 Kč 50 h ročně v měsíčních splátkách předem. Důvody: Žalovaný uvádí ve svém odvolání, že předpokladem nároku na zaopatřovací požitky po rozumu zákona z 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., jest, že osoba, která se zaopatřovacích požitků domáhá, jest buď následkem stáří nebo z jiných důvodů nezpůsobilou ku práci, takže se nemůže věnovati jinému povolání. Dále poukazuje na to, že žalobcem předloženým potvrzením berního úřadu, že mu za rok 1920 nebyly předepsány žádné daně, není ještě prokázáno, že neměl v uvedeném roce příjmu, přesahujících 1500 Kč, a že žalobce jest pojištěn u Všeobecného pensijního ústavu, proti němuž však svých nároků na zaplacení invalidní renty ještě neuplatnil, ačkoliv žalobcova nezpůsobilost k povolání následkem jeho oční choroby a reumatismu jest podle §u 6 zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. důvodem pro uplatnění nároku na invalidní rentu. Z posudku lékařských znalců prý neplyne, že jest žalobce zcela nezpůsobilým k výdělku, činí pouze dojem, že již není způsobilým ku práci takovou měrou,

jako ve svém mládí. Procesní soud nesprávně posoudil spornou věc, když na jedné straně tvrdí, že žalobce jest nezpůsobilým k výdělku, na druhé straně však poukazuje na to, že žalobce nepobírá invalidní pense aniž se jí domáhá. Tyto vývody však nejsou s to přivoditi jinak právní posouzení sporné věci. Podle §u 1 a) zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., mají nárok na zvýšení zaopatřovacích požitků ony osoby, jež již na základě trvalých služeb na velkém pozemkovém majetku zaopatřovací požitky pobírají. Že tomu tak jest v tomto případě, žalovaný výslovně připustil. Zda se pobírání pense žalobcem zakládá na nezpůsobilosti k povolání, či na jeho delší služební době, podle znění zákona nerozhoduje. Co se týče potvrzení příslušného berního úřadu o vyměření daně z příjmu, nutného podle vysvětlivek k §u 9 shora uvedeného zákona (nařízení vlády ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n.), žalobce tomuto předpisu vyhověl tím, že předložil potvrzení berní správy, že mu nebyla dosud vyměřena osobní daň z příjmu na rok 1920. Že tímto potvrzením není prokázáno, že žalobce v roce 1920 neměl příjmu dani podléhajících, jest správnýma, nemůže však vzhledem k zmíněným vysvětlivkám býti žalobci na újmu, poněvadž předložil pro tento případ předepsané potvrzení představenstva obce svého bydliště o svých příjmech. Co se týče nároku proti Všeobecnému pensijnímu ústavu, jest sdělením zemské úřadovny I. všeobecného pensijního ústavu ze dne 10. ledna 1922 prokázáno, že žalobce toho času ještě nemá proti ústavu nijakého ústavem uznaného nároku na pobírání invalidní renty, pročež mu nemohou býti činěny žádné srážky po rozumu §u 13 shora uvedeného zákona. Tím, že žalobce nároku na invalidní rentu neuplatnil mohl by tak učiniti jen po vystoupení z místa, pojištění podléhajícího, není žalovaný poškozen a výtky, činěná žalobci, že spekuluje na útraty žalovaného, není oprávněna, poněvadž vyšší rentovní požitky, jichž chce žalobce podle mínění žalovaného dosáhnouti, přijdou žalovanému potud k dobru, že se zaopatřovací příspěvky, jež mu žalovaný musí plniti, tím zmenší podle §u 13 uved. zák. Ostatně žalovaný výslovně tvrdil, že žalobci toho času nepřísluší nárok proti Všeobecnému pensijnímu ústavu. V tom konečně, že prvý soud uznal zásadně nárok žalobcův, ačkoliv invalidní renty nepobírá, nemůže býti spatřováno nesprávné právní posouzení sporné věci, poněvadž, jak již shora bylo vytčeno, pobírání pense, jež tvoří předpoklad žalobcovy nároku, nepředpokládá jeho nezpůsobilost k povolání. Proto bylo odvolání žalovaného, jež jest v hlavní věci neodůvodněno, zamítnouti. Naproti tomu jest odvolání žalobcův oprávněno. Žalobce vytýká prvnímu soudci, že z jeho rozhodnutí nevysvítá, proč mu jest odečísti 2025 Kč 2424 K 98 h, 1688 K 95 h a 4564 K 50 h. Ve skutečnosti vytýká tím odvolání, jak plyne z jeho dalších vývodů, prvnímu soudu, že podle §u 9 cit. zák. pojal do jeho příjmu dani podléhajících nájemné 660 K (792 K) ročně, jež žalobce pobírá z domu čís. 373 v B., ačkoliv podle potvrzení představenstva obce řečené nájemné nepostačí ani k úhradě daní, přírážek, pojistných premií a oprav. Po názoru odvolacího soudu jest odvolateli přisvědčiti v tom, že k uvedenému nájemnému nebylo vzhledem k práve citovanému potvrzení obecního představenstva přihlížeti při zjišťování příjmu žalobcových, poněvadž žalobce z řečeného domu příjmu ve skutečnosti nemá. Odvo-

laci soud pokládat řečené potvrzení obecního představenstva za dostatečné k potvrzení této okolnosti, takže měl za zbytečné vyžádati si zprávy berního úřadu v B. (berní správy v H.). Na případný nárok žalobcův proti Všeobecnému pensijnímu ústavu po rozumu Šu 13 zákona nemohlo býti přihlíženo, poněvadž žalobci, jak již shora bylo zmíněno, podle tvrzení žalovaného takový nárok toho času nepřísluší. Ostatně žalovaný rozsudku prvního soudu v tomto směru neodporoval.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalovaného.

### D ů v o d y:

Soud odvolaci posoudil věc správně po stránce právní, pročez se poukazuje na příslušné důvody napadeného rozsudku, k nimž se vzhledem na obsah dovolacího spisu, v němž proveden jest dovolací důvod čis. 4 Šu 503 c. ř. s., dodává toto: Nižší soudy předpokládaly, že žalovaný poskytuje žalobci pensí a tedy zaopatrovací požitky ve smyslu Šu 1 a) zákona ze dne 18. března 1921, čis. 130 sb. z. a n. Žalovaný tvrdí naproti tomu v dovolacím spisu, že plat, jejž poskytuje žalobci ve výši 2400 Kč ročně, není ani starobními zaopatřovacími požitky, ani požitky z důvodu invalidity, ani požitky za službu trvalou, na velkostatku konanou, nýbrž že tento plat jest jen odškodněním žalobcovým za to, že žalovaný byl nucen dáti mu výpověď ze služby. Tímto tvrzením žalovaného však není vyvráceno právní stanovisko nižších soudů o povaze platů, žalovaným žalobci poskytovaných, kteréžto stanovisko zakládá se na jasném znění dopisu ze dne 30. dubna 1920, jímžto žalovaný oznámil žalobci výslovně, že za příčinou jeho vystoupení ze služby udílí mu pensí 2400 (3400 Kč) ročně, jakož i na doznání žalovaného v první stolici, že přiznal žalobci tuto pensí, když žalobce opustil služební místo u něho. Pohnutka propuštění žalobce ze služby, uvedená ve vysvědčení žalovaného ze dne 30. dubna 1920, že totiž z nařízení lesní inspekce v O. musil ke skutečnému vedení statku zřízen býti lesník se státní zkouškou, po případe pohnutka, tvrzená žalovaným, že totiž propustil žalobce ze služby proto, poněvadž tento neměl způsobilosti, předepsané zákonem pro lesníka své hodnosti, jest nerozhodna, neboť žalovaný nepropustil žalobce ze služby předčasně bez náhrady a bez výpovědi podle Šu 29 zákona o statkových úřednících ze dne 13. ledna 1914 čis. 9 ř. zák.; propuštění žalobce, který podle skutkových zjištění nižších soudů byl u žalovaného v trvalém služebním poměru, za současného závazku, platiti mu dále určitý duchod, nazvaný pensí, nelze pokládati za nic jiného, než za pensionování, a tento duchod je skutečnou pensí dle Šu 1 a) zákona z roku 1921. Nežlutežito jest, že žalobce toho času zaměstnán jest jinde; zákonem není připustnost toho vyloučena a žalovaný není tím zkrácen, poněvadž žalobci srážejí se z jeho zákonného nároku jeho nynější příjmy. Proto jest i nerozhodno, že žalobce dosud neuplatnil svého nároku proti Všeobecnému pensijnímu ústavu na placení invalidního duchodu. Z dopisu úřadovny tohoto ústavu ze dne 10. ledna 1922, vysvítá, že žalobce toho času nemá nároku takového, poněvadž jest v činné službě u tetý žalovaného a žalovaný sám to tvrdil před procesním soudem své stolice. Žalovaný žádá, by žalobce uplatnil tento svůj nárok proti pen-

sijnímu ústavu, což by žalobce mohl učiniti jen tenkrát, kdyby opustil svou nynější službu. K tomu však není povinen, pročž žalovaný nemůže v tomto sporu s úspěchem poukazovati na to, že by pohledávka žalobce proti němu se snížila, kdyby žalobce bral invalidní důchod od Všeobecného pensijního ústavu. Soud odvolací právem uvedl, že vyšší důchod, jehož žalobce chce vůči pensijnímu ústavu dosáhnouti pro budoucnost tím, že koná dosud činnou službu, přijde žalovanému ke prospěchu tím, že zaopatřovací příspěvky, jež žalovaný povinen jest žalobci poskytovat, sníží se tím v budoucnosti podle §u 13 zákona ze dne 18. března 1921 čís. 130 sb. z. a n. o požitcích bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém, takže žalovaný bude potom oprávněn, platiti žalobci příspěvky poměrně nižší a žalobce nebude mít nároku na onu částku, o kterou se zaopatřovací příspěvky sníží podle tohoto §u 13. Mínění, žalovaným v dovolacím spise projevenému, že by mu v budoucnosti, až žalobce bude bráti důchod od Všeobecného pensijního ústavu, nebylo možno dovědět se o tom, nelze přisvědčiti, jestliže, jak dlužno předpokládati dle zásady, vyslovené v §u 1297 obč. zák., žalovaný vynaloží náležitou péči a pozornost, aby se o tom dověděl. Kdyby žalovaný nezvěděl o tom ihned, jakmile žalobce započne bráti invalidní důchod, měl by proti žalobci v případě přeplatky žalobní nárok dle § 1431 obč. zák. o navrácení přeplatky těchto. Tvzením dovolacího spisu, že žalobce, když bude bráti invalidní důchod, nebude po zákonu povinen, uvědomiti ho o tom, a že žalovanému bylo by skoro nemožno, aby snad každý měsíc pátral u pensijního ústavu, zdali jeho bývalý zaměstnanec, totiž žalobce, bere nějaký důchod čili nic, není tedy třeba dále se zabývat. Soud odvolací také správně uvedl i odůvodnil, že žalobce vyhověl ustanovení vládního prováděcího nařízení ze dne 13. května 1921 čís. 189 sb. z. a n. k §u 9 zákona čís. 130 z téhož roku. Podle §u 9 tohoto zákona mají, převyšuje-li součet zaopatřovacích požitků a jiných příjmu, podléhajících dani z příjmu, podle poslední výměry 15.000 Kč ročně, zaopatřovací požitky sníženy býti o tento rozdíl. Podle prováděcího nařízení dlužno posledním výměrem rozuměti výměru dane z příjmu na berní rok 1920. Toto nařízení ustanovuje dále, že, jestliže platební rozkaz o dani na rok 1920 nebyl vydán, úřad daň vyměřující povinen jest, vydati osobě, podle prováděného zákona oprávněné, potvrzení o tom, že daň z příjmu na rok 1920 nebyla vyměřena, a že osoba, uplatňující nárok podle prováděného zákona, povinna jest předložiti osobě, platy dle tohoto zákona povinné, toto potvrzení úřadu daň vyměřujícího, jakož i vysvědčení obecního úřadu svého řádného bydliště o svých majetkových i příjmových poměrech. Dovolatel má za to, že toto ustanovení platí jen pro případy, ve kterých daň na rok 1920 nebyla vůbec vyměřena, nikoli však pro případy, ve kterých má býti vyměřena, ale dosud vyměřena nebyla. Toto mínění odporuje jasnému znění i duchu zákonného předpisu, o němž jde. Předpis tento nerozoznává, zdali daň z příjmu má býti vyměřena čili nic a mluví zcela všeobecně o případech, když platební rozkaz o dani na rok 1920 nebyl vydán, tedy zřejmě o všech případech, v nichž platební rozkaz nebyl vydán tenkrát, když oprávněná osoba potřebuje úředního potvrzení o příjmech svých, dani z příjmu podléhajících, bez ohledu na to, zdali pla-

tební rozkaz nebyl sice tohoto času ještě vydán, ale později vydán bude, či zdali tohoto času vydán nebyl a ani později nebude vydán. Potvrzení, že daň z příjmu na rok 1920 vůbec nebyla vyměřena, může vyměřující úřad vydati jen tenkrát, když vyměřovací řízení jest ukončeno a příjmy nepřesahovaly existenčního minima 6000 Kč, ale zákon mluví v §u 9 o případech, v nichž osoba, beroucí zaopatřovací požitky, má příjmy vyšší než 15.000 Kč, ve kterých případech tedy daň z příjmu vyměřena býti musí. Soud odvolací tudíž právem vyslovil, že v případě žalobce stačí, když berní správa potvrdila, že žalobci daň z příjmu na rok 1920 nebyla dosud vyměřena. Odvolací soud rovněž právem prohlásil, že při výpočtu žalobcových příjmů nelze hleděti k nájemnému, jež žalobce měl v roce 1920 ze svého domku, neboť nájemné toto nestačilo dle potvrzení obecního úřadu spojených obcí K. a B. ze dne 16. června 1922, ani k úhradě daní, přírážek k nim, pojistných premií a oprav, pročez nelze je pokládati za osobní příjem, který je zde jen tenkrát, když a pokud něco z nájemného zbývá po úhradě břemen, spojených s držbou nemovitosti. Nerozhodno jest, zdali žalobce jest oprávněn, žádati na nájemnících náhradu nákladu, spojeného s opravou domku, v roce 1920 předsevzatou, a zdali v době po roce 1920 výlohy žalobcovy na opravu domku byly a budou menší než byly v roce tomto; vždyť podle zákona rozhoduje při výpočtu pohledávky žalobcovy proti žalovanému toliko skutečný stav z roku 1920, nikoli stav pozdější, ani stav ten, jehož by snad žalobce byl mohl dosáhnouti.

### Čís. 2728.

**Prodatel může se domáhati splacení kupní ceny, projevil-li o c h o t u plniti.**

(Rozh. ze dne 13. června 1923, Rv II 59/23.)

Žalobě o zaplacení kupní ceny za povoz dle objednávky zhotovený, bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

### d ů v o d ů:

Nelze souhlasiti se žalovaným, pokud tvrdí, že, nebylo-li ujednáno, že kupní cena má předem býti zaplacená, může se prodatel žalobou domáhati kupní ceny jen tehdy, o d e v z d a l - l i napřed kupiteli prodanou věc se všemi součástkami a se vším příslušenstvím v pravý čas a na náležitém místě. Tento názor přičí se zřejmě zásadě §Sů 1052, 1066 obč. zák., že, kdo se na jiném dožaduje odevzdání, musí dříve splniti svůj závazek n e b o b ý t i h o t o v j e j s p l n i t i. Žalobce v žalobě uznal svou povinnost, dodati k vozu svítilnu, a prohlásil, že jest k tomu ochoten. Toto prohlášení stačilo dle §u 1052 obč. zák., a bylo k němu náležitě hleděno tím, že byla ve shodě se žalobním návrhem v rozsudkovém výroku povinnost žalovaného k převzetí vozu a zaplacení kupní ceny učiněna závislou na tom, že žalobce odevzdá svítilnu. Proč by